

Avdelningen för ekonomisk statistik
Enheten för prisstatistik
Olivia Ståhl

Korgeffekten – Effekten av årliga uppdateringar på KPI:s förändringstal

I denna PM beskrivs hur den så kallade ”korgeffekten” påverkar inflationstakt och månadstakt i Konsumentprisindex. Diskussionen sker i termer av KPI men motsvarande gäller även de relaterade inflationsmått som räknas enligt samma konstruktion. KPI:s indexkonstruktion beskrivs här inte i detalj. Istället hänvisas till dokumentet ”Statistikens framställning, Konsumentprisindex 2021” för en introduktion.

I slutet av promemorian beskrivs också på vilket sätt korgeffekten 2021 påverkas av den justerade metod SCB använt sig av för att räkna 2021 års vägningstal.¹

Beskrivning av korgeffekten

Med ”korgeffekt” avses de effekter på inflationstakt och månadstakt som uppstår till följd av årliga uppdateringar i KPI-beräkningarna. Tre olika typer av uppdateringar har betydelse för korgeffekten. Den första är att en ny ”årslänk” införs i indexkedjan. (KPI är uppbyggt som ett kedjeindex med årliga länkar och en avslutande ”månadslänk”.) Skälet till att särskilda årslänkar används i KPI är att detta på sikt antas minimera risken för så kallad *substitutionsbias*; årslänkarna har en mer optimal konstruktion än månadslänkarna med avseende på risken för sådan bias men kan enbart räknas med viss eftersläpning. Den andra justeringen som görs i KPI i samband med nytt år är att föregående års månadslänk ersätts med en ny, vilken baseras på ett mer aktuellt viktunderlag. Motiveringen är att KPI för att vara relevant bör återspegla en aktuell sammansättning av hushållskonsumtionen. Slutligen görs i samband med årsskiftet även vissa revideringar i föregående års indextal för enskilda produktgrupper. Detta görs för att ta hänsyn till mer aktuellt viktunderlag på mikronivå samt till eventuella reviderade prisuppgifter som inkommit till SCB efter publicering.

I januari varje år beräknar och redovisar SCB storleken på korgeffekten för innevarande år. Detta för att användare lättare ska kunna tolka de förändringstal som

---

¹ För närmare information om den justerade metoden se ”Justerad viktberäkning för KPI och relaterade inflationsmått under 2021”, tillgängligt via www.scb.se/PRO101, och de vidare referenser som ges där. Dokumentet ”Statistikens framställning, Konsumentprisindex 2021” finns också tillgängligt via samma sida.

publiceras under året. Beräkningen av korgeffekten på årstakten månad m år y görs enligt följande formel:²

$$K_{y-1,m}^{y,m} = \frac{I_{y-3}^{y-2} \times I_{y-2}^{y-1,m}}{I_{y-3}^{y-1,m}} - 1 \quad (1)$$

där I_{y-3}^{y-2} är den senaste årslänken, $I_{y-3}^{y-1,m}$ är månadslänken avseende månad m föregående år, och $I_{y-2}^{y-1,m}$ är en ”förkortad månadslänk” vilken beräknas speciellt för ändamålet. Den förkortade månadslänken beräknas på samma sätt som en månadslänk för period y,m men under antagande om att inga priser ändrats sedan period $y-1,m$ och dessutom att inga revideringar gjorts i produktgruppsindex för period $y-1,m$.³

Formel (1) kan tolkas som att en ”hypotetisk inflationstakt” beräknas under antagande om oförändrade priser för alla produktgrupper sedan samma period föregående år. Tanken är alltså att isolera de förändringar i KPI som skulle ha ägt rum mellan månad m föregående år och samma månad innevarande år även om inga egentliga prisförändringar skett under perioden.

Enligt motsvarande resonemang beräknas även korgeffekten på månadstakten i januari enligt:

$$K_{y-1,12}^{y,1} = \frac{I_{y-3}^{y-2} \times I_{y-2}^{y-1,12}}{I_{y-3}^{y-1,12}} - 1$$

Korgeffekten på månadstakten i januari får rent tekniskt samma form som korgeffekten på årstakten i december. I större delen av denna PM kommer vi i texten och i formler att fokusera på korgeffekten på årstakten, då effekten på månadstakten utgör ett specialfall.

Logiken bakom formel (1) blir tydligare när denna sätts i relation till förändringstal enligt KPI. Om $\pi_{y-1,m}^{y,m}$ betecknar den årliga inflationstakten så kan en ”korgeffektsjusterad inflationstakt” beräknas som:

$$\frac{\pi_{y-1,m}^{y,m} + 1}{K_{y-1,m}^{y,m} + 1} - 1 = \frac{I_{y-2}^{y,m}}{I_{y-2}^{y-1,m}} - 1 \quad (2)$$

Eftersom täljare och nämnare i högerledet utgörs av samma typ av index så kan (2) tolkas som ett så kallat *pure price index* (fastkorgsindex). I själva verket kan högerledet visas utgöra ett fastkorgsindex där priser under period y,m jämförs med priser från period $y-1,m$ utifrån en ”korg” uppbyggd av kvantiteter från period $y-2$.⁴ De byten av länkar i indexkedjan som görs över tiden påverkar alltså inte det justerade måttet. Eftersom indexet i nämnaren inkorporerar alla eventuella reviderade produktgruppslänkar så baseras (2) också på senast reviderade uppgift för samtliga komponenter;

² Denna formel används sedan 2020. För en beskrivning av tidigare metod och hur den skiljer sig från nuvarande se ”Redovisningen av korgeffekten”, PM till nämnden för Konsumentprisindex möte 6 2019, tillgängligt via <https://www.scb.se/om-scb/scbs-verksamhet/rad-och-namnder/namnden-for-konsumentprisindex/>.

³ Mer precist så är antagandet att de revideringar som gjorts i själva verket funnits med hela tiden.

⁴ Detta gäller för ett normalår. Under 2021 blir tolkningen istället ett fastkorgsindex med en korg från $y-1 = 2020$.

revideringar som görs i föregående års produktgruppsindex påverkar därmed heller inte det korgeffektsjusterade måttet.

Som nämndes i början av denna PM beror korgeffekten på tre olika sorters uppdateringar vilka alla införs i KPI i samband med årsskiftet. För att tydliggöra på vilket sett de olika justeringarna påverkar den totala effekten kan vi göra en multiplikativ uppdelning av formel (1). Vi inför bokstaven F för att beteckna den del som beror på att en ny årslänk införs, G för den faktor som beror på att tidigare års månadslänk ersätts med en ny, och H för den del som beror av revideringar som gjorts på mikronivå. Vi kan då skriva den totala korgeffekten på årstakten som:

$$K_{y-1,m}^{y,m} = F_{y-3}^{y-2} \times G_{y-2}^{y-1,m} \times H^{y-1,m} - 1 \quad (3)$$

I slutet av denna PM kommer vi att återkomma till hur de olika komponenterna påverkas av den särskilda justering i vägningstalsberäkningen som gjordes inför 2021. Vi börjar dock med att diskutera de tre faktorerna under antagande om att KPI räknas i enlighet med ordinarie indexkonstruktion.

Den första faktorn, F_{y-3}^{y-2} , avspeglar effekten av att prisutvecklingen mellan helåren $y-3$ och $y-2$ från och med år y representeras av en årslänk i indexkedjan, istället för av en månadslänk (vilket var fallet under föregående år).

För att tydliggöra resonemanget kommer vi att beskriva F_{y-3}^{y-2} i termer av implicita priser och kvantiteter, P_g och Q_g , istället för med de indextal och vikter som i praktiken används i beräkningarna. Dessa priser och kvantiteter är inte beräkningsbara i praktiken. Tolkningen av dem är dock som genomsnittspriser respektive totala kvantiteter för en viss period och produktgrupp, g . Faktorn F_{y-3}^{y-2} kan med hjälp av dessa skrivas:

$$F_{y-3}^{y-2} = \frac{I_{y-3;Walsh}^{y-2}}{I_{y-3;Laspeyres}^{y-2}} = \frac{\sum P_g^{y-2} \sqrt{Q_g^{y-2} Q_g^{y-3}}}{\sum P_g^{y-3} \sqrt{Q_g^{y-2} Q_g^{y-3}}} \bigg/ \frac{\sum P_g^{y-2} Q_g^{y-3}}{\sum P_g^{y-3} Q_g^{y-3}} \quad (4)$$

där summorna går över alla drygt 350 produktgrupper som ingår i KPI-korgen.

Täljaren i (4) utgörs av ett så kallat Walsh-index, vilket är den konstruktion som valts för KPI:s årslänkar, medan nämnaren är konstruerad som ett traditionellt Laspeyres-index. Medan prisförändringar mellan period $y-3$ och $y-2$ i nämnaren vägs samman utifrån en korg (kvantiteter) från period $y-3$, så vägs de i täljaren med en korg som utgörs av ett genomsnitt av kvantiteterna från period $y-3$ och $y-2$. Om konsumenter under perioden $y-3$ till $y-2$ tenderat att köpa mer av produkter som blivit relativt billigare, och mindre av produkter som blivit relativt dyrare, så kommer faktorn F_{y-3}^{y-2} att vara mindre än ett.

Den andra faktorn, $G_{y-2}^{y-1,m}$, beskriver på vilket sätt KPI:s förändringstal påverkas av att en ny månadslänk ersätter den tidigare för perioden $y-2$ till $y-1$, m . Den kan skrivas:

$$G_{y-2}^{y-1,m} = \frac{l_{y-2;Laspeyres}^{y-1,m}}{l_{y-2;Lowe_{Q=y-3}}^{y-1,m}} = \frac{\sum P_g^{y-1,m} Q_g^{y-2}}{\sum P_g^{y-2} Q_g^{y-2}} \bigg/ \frac{\sum P_g^{y-1,m} Q_g^{y-3}}{\sum P_g^{y-2} Q_g^{y-3}} \quad (5)$$

där vi använder beteckningen $Lowe_{Q=y-3}$ för att beskriva ett fastkorgsindex med kvantiteter från period $y-3$. I täljaren vägs prisförändringar mellan helåret $y-2$ och månad m år $y-1$ samman utifrån en korg från period $y-2$, medan de i nämnaren vägs med en korg från $y-3$.

Faktorn $G_{y-2}^{y-1,m}$ är inte lika lättolkad som F_{y-3}^{y-2} utan beror av hur kvantiteter förändrats mellan år $y-3$ och $y-2$ samt av hur prisutvecklingen mellan $y-2$ och månad m år $y-1$ har sett ut för samma produktgrupper. De grupper som blev relativt sett dyrare månad m år $y-1$ jämfört med helåret $y-2$ påverkar korgeffekten för månad m år y uppåt om de samtidigt konsumerades i större utsträckning under $y-2$ än under $y-3$, och nedåt om de tvärtom konsumerades i mindre utsträckning under $y-2$ än under $y-3$. Motsatsen gäller för produkter som blev relativt sett billigare under samma period.

Slutligen har vi den tredje faktorn, $H^{y-1,m}$, vilken beskriver påverkan av de revideringar som gjorts i föregående års produktgruppsindex.⁵ Den kan skrivas:

$$H^{y-1,m} = \frac{l_{y-2;Laspeyres}^{y-1,m^*}}{l_{y-2;Laspeyres}^{y-1,m}} = \frac{\sum P_g^{y-1,m^*} Q_g^{y-2}}{\sum P_g^{y-2} Q_g^{y-2}} \bigg/ \frac{\sum P_g^{y-1,m} Q_g^{y-2}}{\sum P_g^{y-2} Q_g^{y-2}} = \frac{\sum P_g^{y-1,m^*} Q_g^{y-2}}{\sum P_g^{y-1,m} Q_g^{y-2}} \quad (6)$$

där vi infört beteckningen P_g^{y-1,m^*} för ett implicit pris som har reviderats sedan föregående år (egentligen är det alltså ett produktgruppsindex som har reviderats). $H^{y-1,m}$ beror inte av prisutvecklingen utan enbart av de revideringar som gjorts på mikronivå, samt av hur stor vikt den reviderade produktgruppen har i årets korg.

I tabell 1 redovisas korgeffekten på årstakten och månadstakten i januari för den senaste femårsperioden uppdelat på de tre faktorerna. (För 2021 redovisas enbart F_{y-3}^{y-2} . Vi återkommer till övriga komponenter i slutet av dokumentet.)

Från tabell 1 framgår att F_{y-3}^{y-2} är mindre än ett för samtliga år. Det tyder på att en viss substitutionsbias hade blivit resultatet på sikt om symmetriska årslänkar inte använts i KPI.⁶ Faktorn $G_{y-2}^{y-1,m}$ beter sig som väntat något mer godtyckligt. Även den tredje komponenten, $H^{y-1,m}$, uppvisar ett relativt slumpartat beteende och kan sticka ut enskilda år då särskilda justeringar gjorts.

⁵ Den dekomponering av revideringseffekten som görs här skiljer sig från den som tidigare bland annat presenterats i ett underlag till KPI-nämnden (där en additiv uppdelning användes istället för en multiplikativ).

⁶ Förutom att korrigera för substitutionsbias så innebär det faktum att årslänkarna räknas med viss eftersläpning att mer detaljerat och i vissa fall reviderat viktunderlag kan tas in i dessa länkar. De konsumtionsuppgifter som ligger till grund för årslänkarnas vikter är sålunda av något bättre kvalitet än de som ligger till grund för månadslänkarnas vikter, vilket har en viss påverkan på resultatet. Någon analys av hur pass stor denna "kvalitetseffekt" kan tänkas vara har inte gjorts.

Tabell 1: Total korgeffekt på årstakten i januari 2015-2021, uppdelat på tre faktorer (i procent).

År (y)	F_{y-3}^{y-2}	$G_{y-2}^{y-1,1}$	$H^{y-1,1}$	$K_{y-1,1}^{y,1}$
2015	99,99	100,00	100,00	- 0,01
2016	99,98	100,01	99,89	- 0,12
2017	99,92	99,97	99,97	- 0,14
2018	99,94	100,00	100,08	+ 0,01
2019	99,94	99,93	99,99	- 0,14
2020	99,92	100,01	99,94	- 0,13
2021	99,99			

Tabell 2: Total korgeffekt på månadstakten i januari 2015-2021, uppdelat på tre faktorer (i procent).

År (y)	F_{y-3}^{y-2}	$G_{y-2}^{y-1,12}$	$H^{y-1,12}$	$K_{y-1,12}^{y,12}$
2015	99,99	100,05	99,93	- 0,03
2016	99,98	100,05	99,98	+ 0,00
2017	99,92	99,98	100,01	- 0,09
2018	99,94	99,92	100,02	- 0,12
2019	99,94	99,93	99,99	- 0,14
2020	99,92	99,70	99,99	- 0,39
2021	99,99			

Korgeffekter för delaggregat – tre exempel

Ovanstående resonemang har förts med utgångspunkt i totala KPI men skulle även kunna appliceras på delaggregat. Det beror på att såväl KPI totalt som aggregaten räknas genom sammanvägning från produktgruppsnivån i enlighet med samma konstruktion. Formlerna (4), (5) och (6) får dock anpassas genom att summering sker enbart över de produktgrupper som ingår i aggregatet.⁷

Den totala sammanlagda korgeffekten är ofta svåranalyserad eftersom den beror av flera olika effekter och över 350 olika produktgrupper. Genom att studera korgeffekten för ett delaggregat är det möjligt att uppnå ökad förståelse för hur de olika effekterna fungerar, då det blir enklare att detaljstudera enskilda produktgrupper. Nedan gör vi just detta, för tre utvalda aggregat och tidpunkter.

Som ett första exempel betraktar vi aggregatet *Post- och telekommunikation* (COICOP 08.2). Det innehåller två produktgrupper; *Utrustning, bordstelefon* (6410) och *Utrustning mobiltelefon* (6416). I tabell 3 redovisas korgeffekten på årstakten 2020 (utvalda månader) för detta aggregat.

⁷ Själva produktgruppsnivån kan också ses som ett specialfall genom att betrakta det som ett aggregat med bara en produktgrupp; i det fallet förenklas såväl F_{y-3}^{y-2} som $G_{y-2}^{y-1,m}$ till ett.

Tabell 3: Korgeffekt på årstakten 2020 för COICOP 08.2 (i procent).

Månad (m)	F_{2017}^{2018}	$G_{2018}^{2019,m}$	$H^{2019,m}$	$K_{2019,m}^{2020,m}$
Januari	99,51	99,27	100,00	- 1,21
Februari	99,51	99,25	100,00	- 1,23
Mars	99,51	99,16	100,00	- 1,32
...	...	...	...	...
December	99,51	98,35	100,02	- 2,11

Såväl F_{y-3}^{y-2} som $G_{y-2}^{y-1,m}$ uppvisar värden tydligt mindre än ett för detta exempel. Det beror på att konsumtion och priser för de två produktgrupper som ingår i 08.2 har rört sig åt olika håll under den aktuella perioden. Medan den ena produkten (*Utrustning, bordstelefon*) blivit något dyrare över tiden har den andra (*Utrustning mobiltelefon*) minskat i pris. Eftersom konsumtionen av mobiltelefoner relativt andra typer av telefoner samtidigt ökat, så ger detta upphov till den negativa korgeffekt som redovisas i tabell 3. Allra lägst pris har mobiltelefonerna i december 2019, varför korgeffekten på årstakten i december blir särskilt kraftig.⁸

Vårt andra exempel är aggregatet *Transporttjänster* (COICOP 07.3). Här ingår produktgrupperna *Järnvägsresor* (6303), *Taxi* (6304), *Inrikes flygresor* (6305), *Flyttning* (6307), *Lokaltrafik* (6308), *Båtresor* (6310), *Utrikes flygresor* (6311) och *Långfärdsbuss* (6312). I tabell 4 redovisas korgeffekten på årstakten 2017 för detta aggregat.

Tabell 4: Korgeffekt på årstakten 2017 för COICOP 07.3 (i procent).

Månad (m)	F_{2014}^{2015}	$G_{2015}^{2016,m}$	$H^{2016,m}$	$K_{2016,m}^{2017,m}$
Januari	100,62	100,30	100,03	+ 0,95
Februari	100,62	100,02	100,29	+ 0,93
Mars	100,62	100,06	100,32	+ 1,00
...	...	...	...	...

I detta fall är samtliga komponenter större än ett. Eftersom aggregatet innehåller så pass många produktgrupper är det inte helt enkelt att direkt inse vad detta beror på. För att få en känsla för vilka produktgrupper som bidrar mest till den positiva korgeffekten för 07.3 kan vi dock beräkna summerbara bidrag enligt samma metod som normalt sett används för förändringstakter i KPI.⁹ I tabell 5 redovisas sådana bidrag för januari 2017. Produktgrupp 6305 (*Inrikes flygresor*) sticker ut som den grupp som bidrar mest till den positiva totaleffekten. Närmare analys visar att konsumtionen av inrikes flygresor enligt SCB:s kalkyl minskade mellan 2014 och 2015. (I praktiken berodde denna förändring främst på att ett förbättrat underlag för fördelningen

⁸ Detta slår även igenom i korgeffekten på månadstakten i januari.

⁹ Bidragsberäkningarna beskrivs i dokumentet "Statistikens framställning Konsumentprisindex 2021". Beräkningen av bidrag till totala korgeffekten beskrivs även i dokumentet "Korgeffekten 2021". Dokumenten är tillgängliga via SCB:s hemsida.

mellan inrikes och utrikes resor tagits in i kalkylen inför detta år.) Eftersom produktgruppen uppvisade en svagare prisutveckling än aggregatet som helhet under den aktuella perioden så bidrog detta positivt till delgruppens korgeffekt.

**Tabell 5: Bidrag till korgeffekt på årstakten i januari 2017 för COICOP 07.3 (i procentenheter).
Prisutveckling enligt KPI.**

Produktgrupp	Bidrag till korgeffekt inom 07.3	Prisutveckling 2014 - 2015	Prisutveckling 2015 – jan 2016
Järnvägsresor (6303)	+ 0,01	98,1	93,4
Taxi (6304)	- 0,00	101,7	101,0
Inrikes flygresor (6305)	+ 1,07	91,6	80,8
Flyttning (6307)	+ 0,00	98,6	97,7
Lokaltrafik (6308)	+ 0,05	101,5	101,4
Båtresor (6310)	+ 0,00	106,3	92,4
Utrikes flygresor (6311)	- 0,17	109,3	89,1
Långfärdsbuss (6312)	- 0,01	107,1	94,1
Transporttjänster (07.3)	+ 0,95	102,0	95,8

Vårt tredje och sista exempel är *Utbildning* (COICOP 10). I denna huvudgrupp ingår två produktgrupper; *Privat utbildning* (9803) och *Fritidsavgift* (9806). Korgeffekten på årstakten 2018 redovisas i tabell 6.

Tabell 6: Korgeffekt på årstakten 2018 för COICOP 10 (i procent).

Månad (m)	F_{2015}^{2016}	$G_{2016}^{2017,m}$	$H^{2017,m}$	$K_{2017,m}^{2018,m}$
Januari	100,01	99,99	101,96	1,96
Februari	100,01	100,00	101,96	1,96
...	...	...	...	...
November	100,01	100,01	100,00	0,01
December	100,01	99,99	100,01	0,02

Här sticker årets två första månader ut med en positiv korgeffekt, och från tabell 6 inses att det är den tredje faktorn, $H^{y-1,m}$, som bidrar mest till detta.

En detaljerad analys visar att effekten beror på att reviderade uppgifter för produktgrupp 9806 (*Fritidsavgift*) avseende januari och februari 2017 togs in i KPI efter publicering. Detta är ett normalt förfarande för just denna produktgrupp: I januari används alltid en preliminär skattning av fritidsavgiften baserad på uppgifter från ett urval av kommuner. Skattningen byts senare ut mot en slutlig siffra, vilken finns tillgänglig i mars/april. Under 2017 var skillnaden mellan den preliminära och den slutliga skattningen ovanligt stor, vilket alltså visar sig i en korgeffekt för COICOP 10.

Korgeffekten 2021

Inför 2021 använde sig SCB av en justerad metod för beräkningen av vägningstal. Detta medför att 2021 års månadslänk inte längre kan beskrivas som ett Laspeyres-index, utan istället tar formen av ett fastkorgsindex med kvantiteter från år 2020 (en typ av Lowe-index). Eftersom den förkortade månadslänken per definition räknas på samma sätt som ordinarie månadslänk får också den en annan tolkning. Under 2021 kan komponent $G_{y-2}^{y-1,m}$ skrivas:

$$G_{2019}^{2020,m*} = \frac{I_{2019;LoweQ=2020}^{2020,m}}{I_{2019;LoweQ=2018}^{2020,m}} = \frac{\sum P_g^{2020,m} Q_g^{2020}}{\sum P_g^{2019} Q_g^{2020}} \bigg/ \frac{\sum P_g^{2020,m} Q_g^{2018}}{\sum P_g^{2019} Q_g^{2018}} \quad (7)$$

Skillnaden mot (5) består i att täljaren nu baseras på en korg från 2020 istället för från 2019, vilket hade varit det normala.

Även den tredje komponenten, $H^{y-1,m}$, får per automatik en annorlunda tolkning under 2021 då även den är uppbyggd utifrån förkortade månadslänkar:

$$H^{2020,m*} = \frac{I_{2019;LoweQ=2020}^{2020,m*}}{I_{2019;LoweQ=2020}^{2020,m}} = \frac{\sum P_g^{2020,m*} Q_g^{2020}}{\sum P_g^{2019} Q_g^{2020}} \bigg/ \frac{\sum P_g^{2020,m} Q_g^{2020}}{\sum P_g^{2019} Q_g^{2020}} = \frac{\sum P_g^{2020,m*} Q_g^{2020}}{\sum P_g^{2020,m} Q_g^{2020}} \quad (8)$$

I tabell 7 redovisas den totala korgeffekten under 2021 uppdelat på de tre faktorerna tillsammans med motsvarande simulerade resultat under det hypotetiska scenario att SCB inför 2021 hade räknat vägningstal enligt ordinarie metod (d.v.s. baserat på implicita kvantiteter från 2019 istället för 2020). Den särskilda justering som gjorts inför 2021 har, främst via faktor $G_{y-2}^{y-1,m}$, inneburit en mer positiv korgeffekt för vissa månader och en mer negativ effekt för andra, jämfört med om ordinarie beräkningsmetod använts.

Tabell 7: Total korgeffekt på årstakten 2021 enligt faktisk och hypotetisk metod för vägningstalsberäkningarna (i procent). Hypotetiska (simulerade) värden är markerade med asterisk.

Månad (m)	F_{2018}^{2019}	$G_{2019}^{2020,m}$	$H^{2020,m}$	$K_{y-1,m}^{y,m}$	$G_{2019}^{2020,m*}$	$H^{2020,m*}$	$K_{y-1,m}^{y,m*}$
Januari	99,99	100,14	100,02	+ 0,15	99,97	100,02	- 0,02
Februari	99,99	100,04	100,03	+ 0,06	99,98	100,03	- 0,00
Mars	99,99	99,99	100,07	+ 0,05	99,98	100,07	+ 0,04
April	99,99	99,98	100,02	- 0,01	99,99	100,02	- 0,00
Maj	99,99	100,04	99,98	+ 0,00	100,02	99,98	- 0,01
Juni	99,99	99,78	99,95	- 0,27	100,02	99,96	- 0,03
Juli	99,99	99,59	99,94	- 0,47	100,06	99,92	- 0,03
Augusti	99,99	99,85	99,97	- 0,19	99,99	99,96	- 0,06
September	99,99	99,99	99,98	- 0,04	100,00	99,98	- 0,03
Oktober	99,99	99,93	99,99	- 0,08	100,00	99,99	- 0,02
November	99,99	99,97	100,00	- 0,04	99,97	99,99	- 0,04
December	99,99	99,68	99,98	- 0,35	99,99	99,97	- 0,05

I tabell 8 redovisas de grupper som bidragit mest till den totala korgeffekten för årstakten i januari 2021, jämfört motsvarande simulerade bidrag baserat på den hypotetiska beräkningen. Eftersom bidragen summerar till den totala korgeffekten påverkas de inte enbart av komponent G utan även av övriga två faktorer. För enkelhets skull har dock endast prisutvecklingen avseende period 2019 – januari 2020 inkluderats i tabellen.

Tabell 8: Bidrag till total korgeffekt på årstakten i januari 2021 enligt faktisk och hypotetisk metod för vägningstalsberäkningarna (i procent). Hypotetiska (simulerade) värden är markerade med asterisk. Prisutveckling enligt KPI.

Aggregat (COICOP)	Bidrag till faktisk korgeffekt	Bidrag till simulerad korgeffekt*	Prisutveckling helår 2019 till januari 2020
Kläder (03.1)	+ 0,03	- 0,01	92,51
Drift av fordon (07.2)	+ 0,04	+ 0,04	102,05
Transporttjänster (07.3)	+ 0,08	- 0,01	97,92
Audiovisuell och fotografisk utrustning och datorutrustning (09.1)	- 0,05	- 0,03	96,11
Paketresor (09.6)	+ 0,12	+ 0,01	85,99
Restauranger (11.1)	- 0,03	- 0,02	101,67
Övriga poster	- 0,04	- 0,01	
KPI totalt	+ 0,15	- 0,02	99,57

De flesta aggregat i tabellen har haft en svagare prisutveckling än KPI totalt under den period som är relevant för faktor $G_{y-2}^{y-1,m}$, och bidrar därmed (allt annat lika) positivt till korgeffekten i de fall konsumtionen har minskat mellan 2018 och 2020, och annars negativt. Det positiva bidraget från *Drift av fordon* (07.2) är detsamma oavsett vägningstalsmetod vilket indikerar att det åtminstone delvis kan härledas till förändringar som skedde mellan 2018 och 2019; mellan dessa år uppvisade 07.2 en mer positiv prisutveckling än KPI totalt samtidigt som konsumtionen relativt övriga aggregat ökade. Inom *Restauranger* (11.1) har konsumtionen enligt vägningstalskalkylen minskat mellan 2018 och 2020, medan prisutvecklingen varit mer positiv än för KPI totalt.

Tabell 9 innehåller motsvarande resultat för korgeffekten på månadstakten i januari 2021. *Kläder* (03.1), *Transporttjänster* (07.3), *Paketresor* (09.6) och *Restauranger* (11.1) bidrar negativt till korgeffekten på månadstakten. De uppvisar en jämförelsevis stark prisutveckling för den period som beskrivs i tabellen, samtidigt som konsumtionen av dessa varor och tjänster har minskat. Även *Teleutrustning* (08.2) och *Audiovisuell och fotografisk utrustning och datorutrustning* (09.1), vilka båda uppvisar en tydlig prisnedgång, bidrar negativt till korgeffekten. Det beror på att konsumtionen av dessa produkter relativt andra snarare har ökat. *Logi* (11.2) bidrar däremot positivt, då en svag prisutveckling där kombineras med minskad konsumtion.

Resultaten för övriga två aggregat, *Drift av fordon* (07.2) och *Rekreationstjänster och kulturella tjänster* (09.4), är relativt lika oavsett vägningstalsmetod. Som nämndes

ovan så uppvisar 07.2 en mer positiv prisutveckling mellan 2018 och 2019 än KPI totalt, vilket troligtvis har bidragit till denna effekt. 09.4 uppvisade tvärtom en relativt svag prisutveckling för samma period. Det bör också nämnas att SCB inom 07.2 införde en hel del ändringar i produktgrupsstrukturen inför 2021, vilket komplicerar analysen av det aggregatet.¹⁰ För 09.4 påverkas bidraget också av en revideringseffekt relaterad till en av de ingående produktgrupperna där föregående års elementärvikter justerats.

Tabell 9: Bidrag till total korgeffekt på månadstakten i januari 2021 enligt faktisk och hypotetisk metod för vägningstalsberäkningarna (i procent). Hypotetiska (simulerade) värden är markerade med asterisk. Prisutveckling enligt KPI.

Aggregat (COICOP)	Bidrag till faktisk korgeffekt	Bidrag till simulerad korgeffekt*	Prisutveckling helår 2019 till december 2020
Kläder (03.1)	- 0,03	+ 0,00	106,48
Drift av fordon (07.2)	+ 0,09	+ 0,08	98,57
Transporttjänster (07.3)	- 0,12	+ 0,02	108,91
Teleutrustning (08.2)	- 0,03	+ 0,00	82,64
Audiovisuell och fotografisk utrustning och datorutrustning (09.1)	- 0,10	- 0,04	88,85
Rekreationstjänster och kulturella tjänster (09.4)	- 0,05	- 0,04	99,26
Paketresor (09.6)	- 0,04	- 0,02	103,90
Restauranger (11.1)	- 0,06	- 0,02	103,06
Logi (11.2)	+ 0,04	- 0,01	87,66
Övriga poster	- 0,05	- 0,03	
KPI totalt	- 0,35	- 0,05	101,52

¹⁰ Produktgrupperna *Byte av avgassystem* (6202) och *Byte av styrled* (6226) togs bort från 07.2 inför 2021, medan *Byte av vattenpump* (6227) och *Däckservice* (6228) lades till.